

למידה שיתופית, מהי?

(מצלר, 2005).

תלמידים לומדים עם, מ...
ובעזרת עמיתיהם

תכנים מומלצים ללימוד בשיטה

- משחקי ספורט קבוצתיים
- ריקודי עם, ריקודי שורות
- כושר גופני
- היסטוריה של הספורט
- משחקים חדשים
- פרויקטים ועבודות בקבוצות

אלמנטים הכרחיים של למידה שיתופית

(Johnson, Johnson, & Holubec, 1993; Slavin, 1990)

- תלות הדדית חיובית בין חברי הקבוצה (אנחנו מול אני)
- (הקבוצות הטרוגניות קטנות)
- קיום אחריות אישית בלמידה
- כל חברי הקבוצה מתחלקים באחריות ללמידה ולכולם הזדמנות שווה להצלחה
- מלמדים ישירות כישורים חברתיים בקבוצות קטנות
- Group processing (reflection & Goal setting)

תפקידים עיקריים של המורה

- מגדיר את מטרות השיעור
- מקבל החלטות לפני השיעור לגבי תכנים ודרך הערכה
- מציג את המשימות בפני התלמידים
- צופה ותומך בקבוצות הלימוד ומנחה לפי מידת הצורך
- מעריך את תהליך הלמידה והתוצרים

יתרונות למידה שיתופית

- בונה תרומה קולקטיבית של כל התלמידים
- מערבת את המשתתפים ברמה רגשית ומחייבת השתתפות פעילה
- התלמידים לומדים לעבוד הקבוצות, ולהתמודד עם בעיות תוך שיתוף עמיתים
- פיתוח הערכה עצמית, והערכת עמיתים
- תלמידים לומדים לקבל החלטות, ולקבוע את קצב הלמידה לפי צרכי הקבוצה

חסרונות למידה שיתופית

- למידה בקבוצות עשויה להיות איטית, בלתי יעילה
- לצור מתחים בין המשתתפים ו"להישבר" באמצע המשימה
- לעיתים תלמיד אחד או יותר נוטלים את תפקיד המנהיג ללא הסכמת יתר חברי הקבוצה
- יש חברי קבוצה שאינם משתתפים (טרמפיסטים), הנוטים להימנע מאחריות אישית, או נמנעים מקונפליקטים
- אי הסכמה בין חברי הקבוצה, חוסר סבלנות, האשמות הדדיות

רציונל

- הדרך היחידה שחברי הקבוצה יכולים להצליח במשימות ומהמטרות שהציבו לעצמם, היא דרך עבודה קבוצתית וקיום **כל האלמנטים ההכרחיים ללמידה קבוצתית**
- חברי הקבוצה עוזרים ותומכים אחד בשני, ומעודדים ומשקיעים מקסימום מאמץ אישי וקבוצתי להשגת המטרות והיעדים שהוגדרו ע"י המורה

הנחות יסוד לגבי ההוראה

- תפקידו המרכזי של המורה בלמידה שיתופית הינו מנחה, ומסייע במישור האקדמי ובמישור החברתי-רגשי של הקבוצה
- המורה "יוצר" את הסביבה הלימודים המתאימה, וקובע ומגדיר את המשימות
- משמש כ"מפתח" או בסיס ללימוד כישורים חברתיים הכרחיים ללמידה שיתופית
- מאזן את הפעילות במישור האקדמי ובמישור החברתי

הנחות יסוד לגבי הלמידה

- שיתוף פעולה מקדם למידה ברמה גבוהה
- עבודה בקבוצות הטרוגניות לאורך זמן מהווה בסיס להצלחת הקבוצה
- כל אחד מחברי הקבוצה תורם להצלחה והשגת המטרות
- משימות הלמידה חייבות לכלול קריטריונים לאחריות אישית אינדיבידואלית וליישם הלכה למעשה

היעדים של התוכנית בהתייחסותם לתחומים מועדפים והאינטראקציה ביניהם

■ תחום מועדף:

□ ריגושי- כולל את התחושות (עצב, שמחה, תסכול, יצירה, וכד') המלוות באופן טבעי. בתחום הריגושי נכללות גם חוויות ותחושות אישיות של תלמידים המסייעות בעיצוב הדימוי האישי ודימוי הגוף (אלדר, 1997).

□ משימות שיתופיות יעילות נוגעות בכל התחומים

■ האינטראקציה בין בתחומים:

□ כל שלוש התחומים הנוספים (גופני, הכרתי, חברתי) חשובים בתהליך

תקפות מודל למידה שיתופית

■ במחקר

□ מחקר בלמידה שיתופית נעשה במקצועות רבים. מעט מאד מחקרים נעשו בתחום החינוך הגופני

□ המחקרים הוכיחו שעקב עבודה בקבוצות משתפרים היחסים הבינאישיים בין חברי הקבוצה, וכן הכישרים החברתיים.

שיטות מקובלות להוראה שיתופית

■ Student team-achievement divisions (STAD)

■ Team games tournament (TGT)

■ Team-assisted instruction (TAI)

■ Jigsaw

■ Group investigation

פיתוח נושאי לימוד

- מהקל אל הכבד
- מבנה השיעור ופיתוח נושאי לימוד מאפשר לתלמידים לתרגל עבודה ביחידים ובקבוצות, ומעודד אינטראקציה בינאישית
- ככל שחברי הקבוצה מתרגלים לעבוד ביחד, ניתן להאריך את זמן הפעילות ולעבור למשימות מורכבות יותר

הערכת הלומדים על חומר הלימוד

- תחום מוטורי
 - מבדקי יכולת בסיסיים, והוראת עמיתים
- תחום קוגניטיבי
 - מבדקי ידע תוכן
- תחום רגשי
 - לבדוק יכולות וכישורים חברתיים נלמדים

דרישות מפתח להוראה יעילה

- תכנון מוקדם מפורט של מהלך השיעור
- ניהול זמן, וניהול כיתה
- הצגה ותדרוך של המשימות
- תקשורת
- יכולות פדגוגיות
- שימוש בשאלות מנחות
- חזרה וסיכום

דרישות בסיסיות להצלחה

- חשוב לתת מספיק זמן לתלמידים להתנסות ולתרגל, על מנת שיצליחו במשימות
- דרישות נוספות
 - מוכנות התלמידים ללמידה
